

Κριτική «Οι Τσέντσι» του Πέρσι Σέλεϊ Μαύρο φως...

Ενα σκοτεινό σύμπαν, μαύρο, κατάμαυρο, με μετακινούμενα σκηνικά, ελάχιστα στοιχεία (ένα χαμηλό παραλληλόγραμμο τραπέζι - κρεβάτι, μια καρέκλα με ρόδες) και διάφανους καθρέφτες έχει σπηθεί στη Σκηνή Ωμέγα του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά. Ο χώρος αποδείχθηκε ιδανικός για να υποδεχθεί τους «Τσέντσι» του Πέρσι Σέλεϊ και την τόσο σκοτεινή ιστορία τους, προσφέροντας μια εγγύτητα με τους θεατές. Κι αυτή η εγγύτητα είναι που λειτουργεί σχεδόν «ασφυκτικά» προκαλώντας έντονα συναισθήματα και αντιδράσεις.

Από τους βασικούς εκπροσώπους του βρετανικού ρομαντισμού του 19ου αιώνα, ο Πέρσι Σέλεϊ (Percy Bysshe Shelley, 1792-1822), μαζί με τον λόρδο Μπάιρον και τον Τζον Κιτς, ανήκει στη δεύτερη γενιά των αγγλικών ρομαντικών ποιητών, ενώ υπήρξε και φιλέλληνας – το έργο του «Ελλάς» γράφτηκε για να υμνήσει την Ελληνική Επανάσταση. Γόνος αριστοκρατικής οικογένειας, ο Σέλεϊ υπηρέτησε ριζοσπαστικές ιδέες υποστηρίζοντας την ελευθερία, την κοινωνική δικαιοσύνη και τα όρια της ηθικής. Ανήκε στο Κύκλο της Πίζας, ένα ρεύμα επιφανών Αγγλων, Ιρλανδών και Ελλήνων. Οσο ζούσε, το έργο του δεν βρήκε την ανταπόκριση που περίμενε. Ωστόσο, μετά τον ξαφνικό θάνατό του (πνίγηκε στη θάλασσα), η δεύτερη σύζυγός του, Μαίρη Σέλεϊ, ασχολήθηκε με την ταξινόμηση και την έκδοση της εργογραφίας του. Γραμμένο το 1819, δύο αιώνες μετά τα πραγματικά γεγονότα που συντάραξαν τη Ρώμη κι έφεραν στο προσκήνιο τις διεφθαρμένες κινήσεις του Πάπα Κλήμη Η', «Οι Τσέντσι» («Cenci») πραγματεύονται την ιστορία της ομώνυμης οικογένειας όταν ο Φραντσέσκο Τσέντσι, ένας διεφθαρμένος εγκληματίας που εξαγόρασε τον Πάπα για να καλύψει τις παράνομες και άνομες πράξεις του και να κερδίσει την ατιμωρησία, έφθασε να μισεί τα παιδιά του, ενώ ανέπτυξε ένα αιμομιμικό πάθος για την κόρη του Βεατρίκη. Η κόρη μαζί με την οικογένειά της, βλέποντας ότι η πράξη αυτή μένει ατιμωρητη, αποφασίζουν να πάρουν τον νόμο στα χέρια τους και τελικά το πληρώνουν με τη ζωή τους.

Η παράσταση

Αυτές είναι ουσιαστικά και ο πυρήνας της παράστασης που σκηνοθετεί η Μαριλίτα Λαμπροπούλου εστιάζοντας στα πρόσωπα, τις σχέσεις και τις αντιθέσεις καλού και κακού, δίκαιου και άδικου. Στίνει έναν κόσμο αφαιρετικό και αποπικτικό, γεμάτο εξουσία και μίσος, από τον οποίο όμως δεν λείπει ούτε το αίμα ούτε κάποιες φωτεινές ακτίδες, αποτέλεσμα της ποιητικής γραφής του Σέλεϊ. Αποτυπωμένη στην καθαρή, μεστή και ρευστή μετάφραση του Γιάννη Νταλιάνη, η ποίηση συναντά τη σκληρότητα αυτού του κόσμου που κατά κύριο λόγο εκφράζει ο ίδιος ο Φραντσέσκο Τσέντσι, τον οποίο ερμηνεύει ο Νταλιάνης. Και φτάνει το ψυχογράφημα ενός ήρωα που κυριαρχεί στο θεατρικό παιχνίδι: κυνική το κακό, πνίγεται μέσα σ' αυτό, ενώ παράλληλα αφήνει να διαφανεί και μια αδελφική, παιδική πτυχία του. Η ερμηνεία του Γιάννη Νταλιάνη εμπειρείται με σωματικότητα και εγγράφεται σε μια υποκριτική υψηλής ποιότητας και λεπτών αποχρώσεων. Στον ρόλο της κόρης, Μπεατρίτσε (Βεατρίκη) Τσέντσι, η Ελίζα Σκολιδη ξεχωρίζει με την παρουσία και τον τρόπο που διαχειρίζεται τις αντιθέσεις της ηρωίδας της. Γύρω τους ένας κόσμος –αδελφία, εκπρόσωπος του Πάπα – συμπληρώνει την τοιοχογραφία του Τσέντσι, δημιουργώντας έναν ασφυκτικό κλοιό απ' τον οποίο κανείς δεν καταφέρνει να ξεφύγει.

σκοτεινές και παρασκηνία

ΤΗΣ ΜΥΡΤΩΣ ΛΟΒΕΡΑΟΥ myrto@tovima.gr

► Σκηνή από την παράσταση «Οι Τσέντσι» στη Σκηνή Ωμέγα του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΠ' ΤΟ 1 ΩΣ ΤΟ 214...

ΙΣΤΗ ΕΡΩΤΗΣΗ «κωράει όλος ο Σπύρος Ευαγγελάτος σ' ένα βιβλίο», η αυθόρμητη απάντηση είναι «φυσικά και όχι»... Να όμως που ήρθε ένας τόμος, πεντακοσίων σαράντα σελίδων, όχι για να τον χωρέσει όλος, αλλά για να καταγράψει και να περιλάβει τη θεατρική του δουλειά. Κι ίσως αυτός να είναι και ο μοναδικός τρόπος για να παραμείνει «ζωντανό» το έργο του, για τις γενιές που δεν πρόλαβαν να «ζήσουν» τις παραστάσεις τους. Διακόσιες δεκατέσσερις (214), ναι τόσες είναι οι σκηνοθεσίες του Ευαγγελάτου στο θέατρο (Νεοελληνική Σκηνή και Αμφιθέατρο, κρατικές σκηνές, ιδιωτικές θίασοι και στο εξωτερικό) και την όπερα. Και όλες τους παρελθίνουν μέσα απ' τις σελίδες της έκδοσης με την ταυτότητα και τα στοιχεία τους, με φωτογραφίες, κριτικές και αποσπάσματα συνεντεύξεών του. Το υλικό αυτό προλογίζεται με σημειώματα και κείμενα φίλων - ανθρώπων της τέχνης, των γραμμάτων και της διάνοησης, ανάμεσά

τους Μίκης Θεοδωράκης, Κική Δημουλά, Αγγελος Δεληβοριάς, Κωνσταντίνος Σβολόπουλος, Κώστας Γεωργουσόπουλος, Λουκάς Καρυτινός και πολλοί ακόμα – κάποιοι έχουν ήδη φύγει απ' τη ζωή. Πλάσι στον μακρύ κατάλογο των παραστάσεων του Ευαγγελάτου – μαζί και της Λίδας Τσιποπούλου και της Κατερίνας Ευαγγελάτου (στο Αμφιθέατρο) – προστίθεται κι ένας ακόμα: Αυτοτελείς εκδόσεις, μελετήματα, άρθρα, θεατρικά και ανέκδοτα έργα, λιμπρέτα, μεταφράσεις, διασκευές.

Τι 'αυτή την εξαιρετικά προσεγμένη και πλήρη έκδοση του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τράπεζας (MIET, 2023) και της Επιτροπής Κυκλοφοτήματος Αλεξη Μινωτή εις μνήμη Κατίνας Παϊντού, εργάστηκαν και συνεργάστηκαν πολλοί: Αρχής γενομένης απ' τον ίδιο τον Σπύρο Ευαγγελάτο, μια που ο βασικός σχεδιασμός ξεκίνησε το 2014, εξού και ο καλλιτεχνικός σχεδιασμός υπογράφεται απ' τον Γιώργο Πάτσα, τον φίλο του και κορυφαίο σκηνογράφο. Στο τελευταίο στάδιο της επεξεργασίας συμμετείχε ενεργά η (κόρη του) Κατερίνα Ευαγγελάτου. Ξεχωριστή θέση σ' αυτήν την έκδοση κατέχουν ο επίκουρος καθηγητής Παναγιώτης Μικαλόπουλος και η θεατρολόγος Χριστίνα Ματζουράνη, που ανέλαβαν την επιστημονική επιμέλεια.

Αυτές οι 540 σελίδες χώρεσαν πράγματι και με τον καλύτερο τρόπο το έργο του Ευαγγελάτου – μια έκδοση υψηλής αισθητικής και ποιότητας. Αυτό όμως που δεν θα μπορούσε να χωρέσει σε κανένα βιβλίο ήταν η απλόχερη της συναισθητικής μαζιότητάς του. Μια πολυπλευρη προσωπικότητα που αγαπούσε τη ζωή, το θέατρο, και ήξερε ν' απολαμβάνει και τα μικρά και τα μεγάλα. Μ' αυτό το σπάνιο σπινθηροβόλο πνεύμα μιας κατ' εξακολούθηση νεότητας.

✦

Μετάφραση: Γιάννης Νταλιάνης
Σκηνοθεσία: Μαριλίτα Λαμπροπούλου
Σκηνοκ. - κροστούμα: Νίκη Ψυχογιού
Ηχος: Γιώργος Καραγιάννης
Φωτισμός: Αλέκος Αναστασίου
Κίνηση - χορογραφία: Ιωάννα Αποστόλου
Παιζους: Γιάννης Νταλιάνης, Ελίζα Σκολιδη, Ελένη Ζαχαρηίδου, Χρήστος Παπαδόπουλος, Δημήτρης Κολλιάς, Γιώργος Καραγιάννης, Πανόγος Ιωακείμ
Παραστάσεις: Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, Τετάρτη και Κυριακή (19,00), Πάμπη, Παρασκευή και Σάββατο (21,00)

